

Nr 21

Av herr Gustafsson i Borås, om skattefrihet för barntillägg, invaliditetstillägg och invaliditetsersättning.

Samordningen mellan skattelagstiftningen och lagen om allmän försäkring — närmare bestämt reglerna i 9 kap. om barntillägg, invaliditetstillägg och invaliditetsersättning — är icke tillfredsställande, vilket ej minst framgår vid jämförelse med pensions- och skattelagstiftning i länder, som står oss nära socialt och kulturellt. Barntillägg utgår med för närvarande 1 000 kronor/år till ålders- eller förtidspension för varje barn under 16 år till försäkrad eller försäkrads hustru, därest den försäkrade har vårdnaden om eller stadigvarande sammanbor med barnet. Invaliditetstillägg utgår med för närvarande 1 200 kronor/år till försäkrad som är ur stånd att reda sig själv och härigenom vid upprepade tillfällen dagligen är i behov av hjälp av annan eller är blind och som uppbär förtidspension. Den som icke uppbär sådan pension äger i stället rätt till invaliditetsersättning med 2 000 kronor/år. Beloppen, som i AFL fixerats till 25, 30 resp. 50 % av basbeloppet, är jämlikt 12 § lagen angående införande av AFL maximerade på nu angivna sätt. De kostnader, beloppen avses täcka eller bidra till, är de fördyrade levnadskostnader invaliditeten orsakar (jfr prop. 90/1962 s. 298).

Enligt nu gällande skatteregler utgör emellertid dessa tilläggsförmåner till folkpensioneringen skattepliktig intäkt. Motsvarande kostnader synes icke vara avdragsgilla i annan form än genom tillämpning av reglerna om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Emellertid betraktas ett flertal andra förmåner, som tillkommit med i princip samma målsättning som tilläggsförmånerna, icke som skattepliktig intäkt. Hit hör allmänna barnbidrag, hälso- och tandvård för barn före 15 års ålder, skolmåltider, ersättning för läkarvård, kostnadsfria eller rabatterade läkemedel, kostnadsfria proteser, moderskapspenning etc. Enligt min uppfattning bör tilläggsförmånerna till folkpensioneringen jämföras med dessa förmåner i skattehänseende.

Som en bakgrund till mitt förslag vill jag i korthet beröra hur frågan om skattelättnader för invalider och blinda behandlats i oss närstående länder. I Norge medges jämlikt 75 § 9 st. Landsskatteoven (68 § Byskattelö-

ven) två extra s. k. klassefradrag, vilket kan innebära ett avdrag med minst 1 700 nkr. och i vissa fall upp till 5 900 nkr. eller högre. Förutsättningen är fullständig blindhet eller minst 80 % invaliditet av annat slag — vid upp till 10 % synskärpa eller minst 50 % invaliditet medges ett klassefradrag. I Danmark föreligger jämlikt § 22 Ligningsloven vissa jämningsmöjligheter vid beskattningen motsvarande de svenska extra avdragen, men därjämte stadgas i § 7 samma lag att »bistandstillæg» och »plejetillæg» jämlikt Folkeforsikringsloven § 40 st. 3 och 4 jämte vissa likartade intäkter utgör skattefri intäkt. I Finland medges ett avdrag motsvarande så stor del av 1 000 nya fmk som motsvarar invaliditetsgraden. I förbundsrepubliken Tyskland äger blinda liksom andra ständigt vårdbehövande invalider jämlikt 65 (1) Einkommensteuereinführungsverordnung rätt till ett schablonavdrag från inkomsten om icke mindre än 3 900 DM.

För andra invalider medges avdrag enligt en stigande skala från 360 DM vid 25 % invaliditet till 1 500 DM vid 91—100 % invaliditet. I USA medges ett extra avdrag om 600 dollar för den som är blind eller vars make är blind och inte själv kan utnyttja motsvarande extra avdrag.

De anförda exemplen visar, att man i de berörda länderna i allmänhet funnit att de merkostnader i samband med blindhet och annan invaliditet, som gjorts avdragsgilla i den angivna formen, uppgår till belopp överstigande de i Sverige utgående invaliditetstilläggen respektive invaliditetsersättningarna.

Av praktiska skäl synes det mig lämpligt att den utvägen väljes — i likhet med vad pensionsstyrelsen tidigare ifrågasatt (prop. 203/1951 s. 127) — att de jämlikt AFL utgående barntilläggen, invaliditetstilläggen respektive invaliditetsersättningarna genom särskilt städgande i anvisningarna till 19 § KL göres skattefria. Särskilt om man beaktar beloppens otillräcklighet för täckande av alla de merkostnader invaliditeten orsakar, framstår det emellertid som angeläget, att en sådan reform inte tillåtes förhindra, att i alla de fall, där de av nämnda bidrag icke täckta merkostnaderna utgör en belastning för den skattskyldige, extra avdrag för nedsatt skatteförmåga samtidigt medges. Så är ju redan nu förhållandet till exempel med barnförsörjningskostnaderna, vilka till den del de inte täcks av de skattefria barnbidragen tillåtes öka existensminimibeloppen och kostnader för t. ex. sjukdom, vilka trots att sjukförsäkringsförmånerna är skattefria likväl kan föranleda extra avdrag vid beskattning för den del av kostnaderna, som icke täcks av försäkringen.

Kostnaden för den ovan skisserade samordningen mellan skattelagstiftningen och lagen om allmän försäkring torde bli mycket blygsam. I juni 1963 utbetalades i barntillägg, invaliditetstillägg och invaliditetsersättning ej fullt 19 millioner kronor. Ett stort antal av dessa tilläggsförmåner till folkpensioneringen torde redan nu undandras beskattning genom tillämpning av regler om extra avdrag vid nedsatt skatteförmåga.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslår jag,
att riksdagen måtte besluta att de jämlikt AFL utgående
barntilläggen, invaliditetstilläggen och invaliditetsersättning-
arna genom stadganden i anvisningarna till 19 § KL göres
helt skattefria, samt
att utskottet måtte föreslå för reformen erforderlig lagtext.

Stockholm den 15 januari 1964

Axel Gustafsson
i Borås